

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΕΝΙΑΙΑΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ 2023-2024

ΙΣΤΟΡΙΑΣ Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Διάρκεια εξέτασης: 90΄

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (Μονάδες 20)

Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.

A1. Κάθε στοιχείο της Στήλης Α΄ αντιστοιχεί με ένα στοιχείο της Στήλης Β΄. Να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τους αριθμούς της Στήλης Α΄ και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της Στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Στη Στήλη Β΄ περισεύουν δύο (2) στοιχεία.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Ριχάρδος Α΄ Λεοντόκαρδος	(α) Διαίρεση του Ρωμαϊκού κράτους σε ανατολικό και δυτικό
2. Κωνσταντίνος Α΄	(β) Παραχώρηση της Κύπρου στους Βενετούς
3. Αικατερίνη Κορνάρο	(γ) Πολιορκία της Αμμοχώστου
4. Μαρκαντώνιος Βραγαδίνος	(δ) Διάταγμα Μεδιολάνων
	(ε) Κατάληψη της Κωνσταντινούπολης κατά την Δ΄ Σταυροφορία
	(στ) Κατάληψη της Κύπρου κατά την Γ΄ Σταυροφορία

(4 x 2,5 μ. = 10 μον.)

A2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στο τετράδιο εξέτασής σας τη λέξη «**σωστό**» ή «**λάθος**», δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

α. Κατά την Εικονομαχία επικράτησαν οι εικονομάχοι.

β. Ο Αλέξιος Α΄ Κομνηνός παραχώρησε το Χρυσόβουλο του 1082 στους Βενετούς.

γ. Οι κάτοικοι της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας αυτοπροσδιορίζονταν ως Ρωμαίοι.

δ. Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σελτζούκους Τούρκους έγινε στις 29 Μαΐου 1453

(4 x 2,5 μ. = 10 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (Μονάδες 45)

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

(α) **Μάχη στο Μυριοκέφαλο** [πότε έγινε, αντίπαλες δυνάμεις, αποτέλεσμα μάχης, μία συνέπεια]

(12 μον.)

(β) **Αραβικές επιδρομές στην Κύπρο** [δύο (2) αίτια και δύο (2) συνέπειες]

(8 μον.)

B2. Σε μία ορθά δομημένη παράγραφο να αξιολογήσετε την εξωτερική πολιτική του Ιουστινιανού, αναφέροντας **δύο (2)** στόχους και **τρεις** συνέπειες (**μία (1)** θετική και **δύο (2)** αρνητικές).

(25 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (Μονάδες 35)

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Ι

Η αυτοκρατορία είχε μεταβληθεί σε ερείπια, όταν ανέλαβε τη διακυβέρνησή της ο Ηράκλειος (610–641), ένας από τους μεγαλύτερους ηγεμόνες του Βυζαντίου. Η χώρα βρισκόταν σε άθλια οικονομική κατάσταση και ο παλαιωμένος διοικητικός μηχανισμός είχε αχρηστευθεί. Η στρατιωτική οργάνωση, που στηριζόταν στους μισθοφόρους, δεν απέδιδε, αφού δεν υπήρχαν χρήματα, ενώ είχαν εξαντληθεί και οι παλαιές εστίες που τροφοδοτούσαν το στράτευμα με έμψυχο υλικό. Οι κεντρικές επαρχίες του κράτους είχαν κυριευθεί από τους εχθρούς. Άβαροι και Σλάβοι είχαν εγκατασταθεί στη Βαλκανική χερσόνησο, ενώ οι Πέρσες βρίσκονταν στην καρδιά της Μ. Ασίας. Μόνο μια εσωτερική αναγέννηση θα μπορούσε να σώσει την αυτοκρατορία από την καταστροφή.

Georg Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*,
Ιστορικές Εκδόσεις Στ. Βασιλόπουλος, Αθήνα 1978, τόμ. 1, σ. 159

ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΙΙ

*Η σημασία της αναδιοργάνωσης του στρατού και της διοικήσεως φάνηκε αμέσως από τα γεγονότα που ακολούθησαν. Ο αγώνας των Βυζαντινών κατά των Περσών στη δεκαετία του 620 παίρνει εντελώς νέα τροπή, αφού τις ήττες του παρελθόντος διαδέχονται τώρα επικές επιτυχίες. Το κράτος ανορθώνεται και καταφέρνει συντριπτικό πλήγμα στον εχθρό, που ως τώρα ήταν υπέρτερος. Δεν είναι μικρή και η συμβολή της πανίσχυρης βυζαντινής Εκκλησίας στην επιτυχία αυτή. Για τον αγώνα εναντίον των απίστων έθεσε όλους τους θησαυρούς της στη διάθεση του πτωχευμένου κράτους. Ο πόλεμος άρχισε μέσα σε μια ατμόσφαιρα θρησκευτικής εξάρσεως, που ήταν άγνωστη σε προηγούμενες εποχές. **Ήταν ο πρώτος χαρακτηριστικά μεσαιωνικός πόλεμος, πρόδρομος των κατοπιών σταυροφοριών.** Ο αυτοκράτορας ανέλαβε προσωπικά την αρχηγία του στρατεύματος και ανέθεσε στον πατριάρχη Σέργιο και στον πατρίκιο Βώνο να διοικούν το κράτος στη θέση του ανήλικου γιού του όσο χρόνο θα απουσίαζε από την Κωνσταντινούπολη.*

Georg Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*,
Ιστορικές Εκδόσεις Στ. Βασιλόπουλος, Αθήνα 1978, τόμ. 1, σ. 166–1

Αφού μελετήσετε τα πιο πάνω παραθέματα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

(α) Με βάση το Παράθεμα I να αναφέρετε **τέσσερις (4)** λόγους για τους οποίους η Βυζαντινή Αυτοκρατορία βρισκόταν σε κρίση, όταν ανέλαβε τη διακυβέρνηση ο Ηράκλειος.
(12 μον.)

(β) Να παρουσιάσετε **τέσσερις (4)** παράγοντες που συνέβαλαν στη νικηφόρα εκστρατεία του Ηρακλείου εναντίον των Περσών.
(12 μον.)

(γ) i. Να εξηγήσετε για ποιον λόγο οι εκστρατείες του Ηρακλείου εναντίον των Περσών έλαβαν θρησκευτικό χαρακτήρα και **ii.** γιατί ο G. Ostrogorski, τις χαρακτηρίζει ως πρόδρομο των Σταυροφοριών.
(11 μον.)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

Στο Δειγματικό Δοκίμιο περιλαμβάνονται ερωτήσεις/ασκήσεις από όλη τη Διδακτέα ύλη, όπως έχει καθοριστεί στα Πλαίσια Μάθησης. Η Εξεταστέα Ύλη θα ανακοινωθεί σε μεταγενέστερο χρόνο.